

ÇEKYA EĞİTİM SİSTEMİNDE GÖRSEL SANATLAR ATÖLYELERİ VE EĞİTİM ORTAMLARININ NİTEL BİR İNCELEMESİ

Ahmet TÜRE

Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Tasarım Fakültesi Resim Bölümü, ahmetture@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7011-6338

Bilge UZUN TURGUN

Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Resim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrenci, bilge6167@hotmail.com, 0009-0006-3579-7824

Türe A., Turgun B. U. "Çekya Eğitim Sisteminde Görsel Sanatlar Atölyeleri ve Eğitim Ortamlarının Nitel Bir İncelemesi". Sanat Eğitimi Dergisi, 13/1 (2025): s. 25–30. doi: 10.7816/sed-13-01-03

Öz

İlkokul düzeyinde görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin yaratıcılık ve becerilerini destekleyen temel bir unsurdur. Özellikle Çekya eğitim sisteminde bu eğitimin, özelleşmiş atölyeler ve doğa ile bütünleşik uygulamalarla yürütüldüğü bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı, Çekya ilkokul eğitim sistemindeki görsel sanatlar eğitimi yaklaşımlarını, atölye tasarımlarını ve öğretim programlarını yapısal olarak incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ve betimsel durum çalışması deseninin kullanıldığı çalışmada veriler; Erasmus projesi kapsamında ziyaret edilen okullardaki fiziksel öğrenme ortamlarının analizi, ders programları, eğitim materyalleri ve ilgili kurumsal dokümanlar üzerinden toplanmıştır. Çalışmada, Çekya'daki görsel sanatlar eğitiminin sınıf öğretmenleri tarafından yürütüldüğü, atölyelerin öğrencilerin erişimine uygun, işlevsel ve doğa ile iç içe tasarlandığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, atölye temelli ve pratik ağırlıklı müfredat yapısının, sanat eğitiminde sorumluluk bilinci ve düzenli çalışma alışkanlıklarını destekleyen bir fiziksel ve eğitsel altyapı sunduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışma, Türkiye'deki sanat eğitimi ortamlarının düzenlenmesine yönelik karşılaştırmalı bir perspektif sunması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: Sanat Eğitimi, Eğitim Ortamları, Görsel Sanatlar Atölyeleri, Çekya Eğitim Sistemi, Karşılaştırmalı Eğitim

Makale Bilgisi:

Geliş: 17 Temmuz 2025

Düzeltilme: 20 Ağustos 2025

Kabul: 5 Eylül 2025

Giriş

Tarihsel süreçte resim, bir anlatım ve iletişim aracı olarak önemli bir işlev üstlenmiştir. İnsanlar, ilköğretilerden itibaren mağara duvarlarına yaşamlarını resmederek kendilerini ifade etme yoluna gitmişlerdir. Sanat kavramı, insanlık tarihinin her döneminde varlığını sürdürmüştür. Bireyin kendini ifade etmesine olanak sağlayan bu alanın kazanımı, ancak nitelikli bir sanat eğitimi ile mümkündür. Sanat eğitimi; bireyin çevresini tanımasını, toplumla bağ kurmasını, estetik algısını geliştirmesini ve yaratıcılığını ortaya koymasını sağlayan temel alanlardan biridir. Kahraman'a (2007) göre sanat eğitimi; "Bugün bir zevk, duygu ve güzel biçimler yaratmanın yanı sıra; özgün, ortak, çağdaş düşünceler üretmeyi öngören, yaratıcı bireyler yetiştiren zihinsel etkinlikler süreci" olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde sanat eğitimi alanında 1948 ve 1968 yıllarında ilköğretim; 1972 yılında ortaokul; 1992 ve 2005 yıllarında ise ilköğretim programları geliştirilmiştir. Geçmişten günümüze bu ders; Resim ve El-İşleri, Sanat Eğitimi, Resim-İş Eğitimi, Resim ve Görsel Sanatlar gibi farklı isimlerle ele alınmıştır. Günümüzde uygulanan "Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı" incelendiğinde, önceki programlardan farklı bir anlayış ve yapıya sahip olduğu görülmektedir. Özellikle "Resim-İş" isminin yerini, dersin kapsamını sadece resimle sınırlamayan; heykel ve seramik gibi üç boyutlu, grafik ve özgün baskı gibi iki boyutlu sanat alanlarını da içeren "Görsel Sanatlar" ifadesi almıştır (Ertürk, 2013). Dijital teknoloji, sanatsal eseri üretme ve deneyimleme biçimimizi dönüştürürken sanat eğitiminin mekânsal ve materyal gereksinimlerini de etkilemektedir (Küçükosman & Okkalı, 2022: 2).

Görsel sanatlar eğitimi, sanatın farklı boyut ve disiplinlerle buluştuğu geniş bir alandır. Örgün eğitim içerisinde sunulan sanatsal süreçler, bilgi ve deneyimle bütünleşerek bir ders formunda karşımıza çıkar. Bu dersin hedeflerine ulaşabilmesi, sadece müfredat içeriğiyle değil, aynı zamanda eğitimin verildiği fiziksel ortamın niteliğiyle de doğrudan ilişkilidir. İlköğretim basamağında sanatın; ürünü, tarihi ve eleştirisi ile bütüncül bir ders haline gelmesi zaman almış olsa da Görsel Sanatlar dersi programdaki yerini sağlamlaştırmıştır. Bu ders; uygun fiziki koşullar sağlandığında öğrencinin yaratıcılık ve estetik algısının gelişmesine zemin hazırlayan önemli bir disiplindir (Dinler, 2000).

Eğitimsel bağlamda sanatsal öğrenme; estetik etkinlikler çerçevesinde kurgulanmış amaçlı ve anlamlı ortamlarla desteklenir. Çocukların çevrelerinde buldukları nesneleri tanımaları ve kullanmaları, sanatsal gelişimlerine zemin hazırlayan önemli bir unsurdur (Artut, 2004: 87). İlk ve ortaöğretim sisteminin amacı; öğrencinin yetenek ve kapasitesini keşfetmek ve onları hayata hazırlamaktır. Bu bağlamda, eğitim ortamlarının tasarımı, gençleri üretmeye ve keşfetmeye yönlendirmede büyük önem taşır (Süder, 2006: 11). Özellikle ilköğretim programında önemli bir ifade alanı olan bu dersin, "mihver dersler" in gölgesinde kalmaması için, uygulama alanlarının (atölyelerin) işlevsel ve teşvik edici olması gerekmektedir.

Görsel Sanatlar dersi öğretim programının 1-4. sınıflarında genel olarak duygu ve düşüncelerin sanat yoluyla ifade edilmesi, sanatın değerinin kavranması ve yeni fikirlerin sanat malzeme ve teknikleriyle uygulamaya dönüştürülmesi hedeflenir (Karip vd. 2013: 2). Bu hedeflerin gerçekleşmesi, teorik bir anlatımdan ziyade, öğrencinin malzeme ile birebir ilişki kurabildiği, doğa ile bütünleşik ve ergonomik tasarlanmış atölye ortamlarına bağlıdır. Bu çalışma, söz konusu ortamların kurumsal ve fiziksel yapısının eğitim sürecindeki rolüne odaklanmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı; görsel sanatlar eğitimi kapsamında Çekya eğitim sisteminde yer alan görsel sanatlar atölyelerinin fiziksel yapısını, işlevselliğini ve uygulanan müfredatın ortama yansımalarını incelemektir. Çalışmada; Çekya'daki ilköğretim düzeyindeki görsel sanatlar eğitiminin mekânsal organizasyonu irdelenmekte; atölyelerin tasarım özelliklerinin, sanat eğitimi süreçlerine sunduğu altyapı değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda çalışma, görsel sanatlar derslerinin yalnızca sınıf içi teorik etkinliklerle sınırlı kalmayıp, atölye içi ve dışı (doğa ile bütünleşik) uygulamalarla nasıl yapılandırıldığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ve doküman incelemesi desenleri ile yürütülmüştür. Bu desen, eğitim ortamlarının fiziksel ve yapısal özelliklerini derinlemesine analiz etmek amacıyla tercih edilmiştir. Çalışmanın veri kaynağını, Erasmus projesi kapsamında 20-26 Mayıs 2023 tarihlerinde Çekya'da ziyaret edilen eğitim kurumlarının fiziki atölye ortamları, ders programları, kurumsal raporlar ve gözlem notları oluşturmaktadır.

Çalışmada, belirli bir katılımcı grubunun görüşleri yerine; eğitim sisteminin sunduğu somut olanaklar, atölye donanımları, sınıf düzenleri ve ders işleniş materyalleri analiz edilmiştir. Araştırmanın bir diğer amacı ise, atölye temelli eğitim modelinin, öğrencilerin sanatsal üretim süreçlerine ve düzenli çalışma alışkanlıklarına zemin

hazırlayan yapısal özelliklerini belirlemektir. Bu kapsamda Çekya örneği üzerinden, nitelikli bir sanat eğitimi için gerekli olan mekânsal standartlar ve eğitim materyallerinin kullanımı betimlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, görsel sanatlar atölyelerinin eğitim sistemindeki yeri ve önemi, fiziksel ve kurumsal bir perspektifle bütüncül olarak ele alınmıştır.

Yöntem

Bu araştırmada, yöntem olarak nitel araştırma desenlerinden "durum çalışması" (case study) kullanılmıştır. Literatürde "örnek olay incelemesi" olarak da adlandırılan bu yöntem; belirli bir zaman diliminde gerçekleşen bir olgunun derinlemesine incelenerek bütüncül bir şekilde ortaya konulmasını ifade eder. Bu bağlamda nitel araştırma; "gözlem ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013, s.45).

Veri Kaynakları ve Kapsam

Araştırmanın veri kaynaklarını; Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü koordinesinde, 20-26 Mayıs 2023 tarihleri arasında yürütülen Erasmus Yetişkin Eğitimi Projesi kapsamında incelenen görsel sanatlar atölyeleri, eğitim ortamları ve müfredat uygulamaları oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri; teknik ziyaretler sırasında gerçekleştirilen sistematik ortam gözlemleri, atölye düzeni analizleri ve kurumsal raporların incelenmesi neticesinde elde edilmiştir.

Görsel Sanatlar Atölyeleri Üzerine Gözlem ve Değerlendirmeler

Görsel sanatlar atölyeleri; öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştiren ve öz yeterlilik bilinci kazanmalarını destekleyen temel eğitim ortamlarıdır. Bu atölyelerin işlevsel olabilmesi için; sanatsal materyallerin erişilebilir olduğu, fiziksel açıdan yeterli ve öğrenci ihtiyaçlarına cevap veren alanlar şeklinde düzenlenmesi gerekmektedir. Yapılan gözlemlerde; materyal çeşitliliği ve erişilebilirliğin ön planda tutulduğu tasarımların, öğrenci ilgisini canlı tutmaya ve üretim cesaretini artırmaya yönelik kurgulandığı tespit edilmiştir. Görsel sanatlar derslerinin etkisi yalnızca sanatsal becerilerle sınırlı kalmamakta; mekân tasarımı aynı zamanda öz güven artışı ve sorumluluk bilincinin gelişimine katkı sağlayacak şekilde yapılandırılmaktadır. Okul koridorları ve boş duvarların öğrencilerin resim, yazı ve tasarımlarıyla değerlendirilmesi; kurumsal mimarinin öğrencilere verdiği değeri somutlaştırmakta ve aidiyet duygusunu pekiştirmektedir. İncelenen atölye ve sınıflarda dikkat çeken bir diğer unsur; sınıf düzeni içerisinde beslenen hayvanların ve yetiştirilen bitkilerin bulunmasıdır. Bu uygulamanın, öğrencilerde doğa sevgisini, sorumluluk bilincini ve empati becerilerini destekleyen bir "biyofilik tasarım" yaklaşımı olduğu görülmüştür. Ayrıca görsel sanatlar sınıflarında lavaboların bulunması, öğrencilerin boya ve kil gibi malzemeleri özgürce kullanmalarına olanak tanımaktadır. Bu fiziksel imkân, dersin işleyişini kolaylaştırmakta ve öğrencilerin kirlenme kaygısı yaşamadan yaratıcı süreçlere odaklanmasını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, bina dışında masalar ve lavabolarla donatılmış "açık hava sanat alanları" oluşturulduğu görülmüştür. Bu alanlar çocukları kapalı ortamlardan uzaklaştırarak motivasyonlarını artırmayı ve dersleri daha verimli hale getirmeyi hedefleyen bir mimari çözüm olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak bulgular; materyal kullanımının planlı ve erişilebilir olduğu donanımlı ortamların, öğrencilerin disiplinli çalışma alışkanlığı kazanmasına ve üretkenliklerinin artmasına zemin hazırladığını göstermektedir.

Görsel Sanatlar Atölyelerinin Eğitimdeki Yeri ve Önemi

Görsel sanatlar atölyeleri; öğrencilerin yaratıcılıklarını sergilemelerine ve çok yönlü düşünme becerisi kazanmalarına olanak tanıyan temel öğrenme ortamlarıdır. Araştırma kapsamındaki gözlemler; atölyelerin fiziksel düzeninin öğrenci ergonomisi, çalışma disiplini ve bireysel ihtiyaçlar gözetilerek tasarlandığını göstermektedir. Planlı ve programlı çalışmaya imkân tanıyan bu düzen, öğrencilerin derse katılımını artırmakta ve üretim sürecini verimli kılmaktadır. Sonuç olarak, nitelikli bir atölye ortamının, öğrencilerin hem sanatsal gelişimleri hem de mesleki altyapılarının oluşumu için gerekli zemini hazırladığı görülmektedir. Eğitim sistemi içerisinde bu atölyeler aracılığıyla:

- Sanatla iç içe bir öğrenme süreci kurgulanmış,
- Yaratıcı düşünme becerileri mekânsal tasarımıyla güçlendirilmiş,
- Karşılaşılan problemlere çözüm odaklı yaklaşabilen bireyler yetiştirilmesi için uygun altyapı sağlanmış,
- Öğrencilerin meslek seçimlerine yönelik bilinçli bir farkındalık oluşturulmuştur.

Görsel sanatlar atölyeleri, öğrencilerin özgün düşünceler üretmelerine zemin hazırlarken; sorumluluk alma ve süreç yönetimi becerilerini de pekiştirmektedir. Dolayısıyla eğitimci ve idarecilerin bu atölyelerin fiziksel niteliğine atfettiği önem, sürdürülebilir bir eğitim başarısı için belirleyici rol oynamaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, Çekya’da yürütülen yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme projesi kapsamında gerçekleştirilen gözlemler değerlendirilmiş ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Bir hafta süresince gerçekleştirilen **sistematiik ortam ve işleyiş gözlemleri**; Çekya’daki eğitim yaklaşımlarının, öğrencilerin verimli, öz yeterlilik bilinci yüksek ve öğrenmeye açık bireyler olarak yetişmesinde belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir. Elde edilen veriler tartışıldığında, özellikle görsel sanatlar eğitimi ve bu eğitimin yürütüldüğü fiziksel ortamların öğrenci gelişimi üzerindeki etkisi öne çıkmaktadır. Okul binalarının mimari yapısı ve atölyelerin donanımı, öğrencilerin yaratıcı potansiyellerini sergileyebilmeleri açısından kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, her sınıfın kendine ait ve erişilebilir bir görsel sanatlar atölyesine sahip olması, öğrencilerin bu alanla bütünleşmesini ve aidiyet hissetmesini sağlamaktadır. Ayrıca, öğrencilere tahsis edilen kişisel dolap ve çalışma masaları, sorumluluk bilincinin gelişmesine ve düzenli çalışma alışkanlığı kazanılmasına katkı sunmaktadır. Bulgular; öğrenci projelerinin değerlendirilmesi ve okul yönetimi tarafından desteklenerek hayata geçirilmesinin, kurumsal kültürün bir parçası olduğunu ve bu durumun öz yeterlilik algısı üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Fikirlerinin değer gördüğü bir sistemde, öğrencilerin üretim motivasyonunun arttığı ve öz güvenlerinin pekiştiği anlaşılmaktadır. Bu yapı, öğrencilerin hem akademik ve sanatsal başarılarını hem de kişisel gelişimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca yaratıcılık gelişiminde, çevresel faktörlerin yanı sıra doğa ve hayvanlarla etkileşimin önemi gözlemlenmiştir. Doğayla iç içe öğrenme ortamlarının; daha duyarlı, istekli, üretken ve öz güveni yüksek bireyler yetişmesine olanak sağladığı tespit edilmiştir. Bu nedenle görsel sanatlar eğitiminde, öğrencilerin hem iç hem de dış mekânlarda aktif kullanabileceği atölye alanlarının oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak; görsel sanatlar atölyelerinin fiziksel konforu ve işlevselliği, öğrencilerin gelecekteki meslek seçimlerinde belirleyici bir faktördür. Öğrencilerin sanatsal yetkinliklerinin yalnızca sınav odaklı değil; ilgi, yetenek ve beceri ekseninde değerlendirilmesi elzemdir. Meslek ve alan seçiminde sınav başarısından ziyade bireysel yeteneklerin esas alınması hem bireysel mutluluk hem de toplumsal verimlilik açısından daha sağlıklı sonuçlar doğuracaktır.

Bu doğrultuda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Okullarda her sınıfa ait, donanımlı ve işlevsel görsel sanatlar atölyeleri oluşturulmalıdır.
- Öğrencilerin kişisel çalışma alanlarına (dolap, masa vb.) sahip olmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenci projeleri, okul yönetimi tarafından desteklenmeli ve uygulanabilir hâle getirilmelidir.
- Görsel sanatlar eğitiminde iç ve dış mekân atölyeleri yaygınlaştırılmalıdır.
- Doğa ve hayvanlarla etkileşimi destekleyen eğitim ortamları oluşturulmalıdır.
- Meslek seçim süreçlerinde sınav odaklı yaklaşımlar yerine, yetenek ve beceri temelli değerlendirmeler esas alınmalıdır.

Bu önerilerin hayata geçirilmesi, öğrencilerin daha bilinçli, üretken ve öz yeterliliği yüksek bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Artut, K. (2004). *Sanat eğitimi: Kurumları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dinler, Z. (2000). *Bilimsel araştırma ve internet’e bağlı bilgi merkezleri*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Ertürk, M. (2003). İlköğretim 2. kademe görsel sanatlar eğitimi dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1).
- Kahraman, A. D. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulamasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Karip, E., Şirin, H., Bayyigit, M., Yıldız, D. H., Yılmaz, A., Alacacı, C., Bükel, İ., Demirci, İ., & Kırpık, G. (2013). *İlkokul ve ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 1-8. sınıflar*. Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Küçükosman, A. & Okkalı, İ.C. (2022). “Sanatta ve Müzelerde Dijital Dönüşüm”. ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi, n. 1, <https://doi.org/10.46372/arts.1198087>
- Peko, A., & Varga, R. (2014). Active learning in classrooms. *Život i škola*, 60(31), 59-73. <https://hrcak.srce.hr/125296>

Süitor, G. (2006). *Temel sanat eğitimi: Aynanın gerçeği, temel tasarım, resim eğitimi ve sanatla karşılaşma*. Ankara: Tıglat Yayınları.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

A QUALITATIVE EXAMINATION OF VISUAL ARTS WORKSHOPS AND EDUCATIONAL ENVIRONMENTS IN THE CZECH EDUCATION SYSTEM

Ahmet TÜRE, Bilge UZUN TURGUN

Primary school education constitutes the first step in preparing children for life and higher education. At this stage, the physical and structural design of visual arts education plays a crucial role in supporting interest, talent, and creativity. In the Czech education system, visual arts lessons are conducted in specialized workshops designed to be organized, practical, and functional. Furthermore, the curriculum often integrates outdoor activities, maintaining close contact with nature and animals to foster a creative atmosphere. In this context, this research aims to examine the structural characteristics of visual arts workshops and the educational approach within the Czech system. The study employed a descriptive case study method, a qualitative research design. Data were collected through systematic observations of physical learning environments, curriculum analysis, and examination of institutional documents during an Erasmus adult education project visit to the Czech Republic. The results indicated that the atelier-based educational model provides a physical infrastructure that supports responsibility, organized behavior, and self-efficacy by offering students accessible and well-equipped production spaces.

Keywords: Art Education, Educational Environments, Art Workshops, Czech Education System, Learning Infrastructure

EXTENDED ABSTRACT

Introduction Visual arts education is a fundamental discipline that enables individuals to recognize their environment, establish bonds with society, develop aesthetic perception, and demonstrate creativity. Historically, art has served as a primary mode of expression and communication. In the context of modern education, the acquisition of artistic skills is heavily dependent on the quality of the educational environment. Contemporary educational theories emphasize that the physical space acts as a "third teacher," significantly influencing the learning process. In the Czech education system, visual arts education is characterized by a distinctive approach that integrates specialized workshops (ateliers) with nature-based practices. This study focuses on the structural and physical characteristics of visual arts education in Czech primary schools. It aims to examine how the architectural design of workshops, the accessibility of materials, and the integration of outdoor learning environments contribute to the educational infrastructure. The study posits that a well-designed physical environment is not merely a backdrop for instruction but an active component in fostering student responsibility, discipline, and artistic productivity.

Methodology This research employed a descriptive case study design, a qualitative research method that allows for an in-depth and holistic examination of a specific phenomenon within its real-life context. The scope of the study was defined by the structural analysis of educational environments rather than human subject experimentation. Data were collected during technical visits conducted within the framework of an Erasmus Adult Education Project in the Czech Republic (May 20–26, 2023).

The primary data collection techniques included:

1. **Systematic Environmental Observation:** Detailed observation of the physical layout of visual arts workshops, classroom ergonomics, storage systems, and display areas in corridors.
2. **Document and Curriculum Analysis:** Examination of lesson schedules, institutional reports, and educational materials to understand the pedagogical approach supporting the physical infrastructure. Data analysis focused on categorizing the physical features of the learning environments and interpreting their functional roles in the educational process. As the study is based on environmental observation and document analysis, it did not require ethics committee approval.

Findings The analysis of the visual arts workshops and general school environments in the Czech education system yielded several key findings regarding infrastructure and pedagogical design:

- **Accessibility and Functionality of Ateliers:** It was observed that visual arts lessons are conducted in dedicated workshops rather than standard classrooms. These ateliers are equipped with sinks, allowing students to freely use materials such as clay and paint without the anxiety of making a mess. Materials are arranged in open, accessible shelving systems, which encourages student autonomy and responsibility for maintaining order.
- **Biophilic Design and Nature Integration:** A distinctive feature of the observed environments is the integration of nature into the classroom. Many ateliers and classrooms host plants and animals (such as pets cared for by the class). Furthermore, schools are equipped with "open-air art areas" featuring outdoor tables and washing stations. This design approach supports a curriculum that is intertwined with nature, fostering environmental awareness and keeping student motivation high.
- **Spatial Support for Belonging and Identity:** The school architecture is utilized to reinforce students' sense of belonging. Corridors and empty wall spaces are actively used as galleries to display student artwork. Additionally, the provision of personal lockers and dedicated workspaces for each student contributes to the development of a sense of ownership and individual responsibility.
- **Holistic Educational Atmosphere:** The physical environment is designed to be aesthetically stimulating. The visual richness of the ateliers and common areas transforms the school into a vibrant living space, suggesting that art is not just a lesson but a part of daily life.

Discussion and Conclusion The findings suggest that the effectiveness of visual arts education in the Czech system is intrinsically linked to its spatial organization. The "atelier system" provides a professional atmosphere that encourages students to take their work seriously. The accessibility of materials and the requirement to maintain the workspace foster a disciplined work habit and self-efficacy without the need for coercive disciplinary measures.

The integration of indoor and outdoor learning spaces offers a versatile curriculum that adapts to environmental conditions, thereby preventing the monotony of traditional classroom settings. The presence of living organisms (plants and animals) within the learning space introduces an element of empathy and responsibility into the artistic process.

In conclusion, this study highlights that the physical quality of educational environments is a determinant factor in achieving the goals of art education. For an effective visual arts curriculum, schools must provide functional, well-equipped, and aesthetically pleasing workshops. The Czech model demonstrates that when the environment supports the learner, students are more likely to develop as productive, creative, and self-confident individuals. Based on these results, it is recommended that educational systems prioritize the establishment of dedicated art workshops and outdoor learning areas to enhance the quality of art education.

Keywords: Art Education, Educational Environments, Visual Arts Workshops, Czech Education System, Case Study, Biophilic Design

BİLGİLENDİRME / NOTICES

Etik Kurul Onayı / Ethics Committee Approval: Bu çalışma; doküman incelemesi ve ortam gözlemine dayandığından etik kurul onayı gerektirmemektedir. Ethics committee approval was not required for this study as it is based on document analysis and environmental observation.

Destek / Financial Disclosure: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir. The authors declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir. The authors have no conflict of interest to declare.